

N:o 42.

Af Herr Bergman, Sven Peter: *Om anslag för utvidgning af elementarläroverket i Luleå.*

Vid 1867 års riksdag afgaf jag, på då anförda skäl, motion om anslag till Luleå endast på reallinien fullständiga elementarläroverks utvidgning till fullständigt högre elementarläroverk, men sedan Stats-Utskotet afstyrkt detta anslag, afslog Riksdagen den gjorda framställningen. Vid öfverläggningen härom inom Första Kammaren anfördes såsom hufvudsakligt skäl för afslag, att bristen på lärarekrafter var så stor, att ett betydligt antal lärareplatser vid elementarläroverken då vore vakanta, och att utvidgning af Luleå läroverk således icke nu borde ifrågakomma. Under de trenne år som nu förflutit hafva lärarevakanserna efter hand blifvit fyllda, hvarjemte alla de lärare, som varit afsedda för den numera indragna första klassen, äro disponibla för undervisningen i högre klasser, och det då anförda skälet för afslag har således numera upphört. Behovet af ett fullständigt högre elementarläroverk i Luleå har årligen mer och mer visat sig, enär de flesta af lärjungarne begagna undervisningen på klassiska linien, och derföre måste dessa, sedan de fem lägre klasserna blifvit genomgångna, besöka annat, utom länet beläget fullständigt högre läroverk, för att fullborda sin elementarbildning. Samma förhållande inträffar för lärjungarne i Haparanda treklassiga och i Piteå femklassiga läroverk. Det närmast Norrbotten belägna fullständiga högre elementarläroverk är Umeå, och afståndet dit är från Haparanda 45 mil, från Luleå 30 mil och från Piteå 23½ mil. Vore deremot läroverket i Luleå fullständigt, så kunde lärjungarne derstädes erhålla fullständig högre elementarundervisning och hvarvid lärjungarne från Haparanda endast behöfde resa 15 mil och de från Piteå 6½ mil. Hvilken ofantligt stor fördel och lättnad i omkostnaderna detta vore är påtagligt, och hvilka olägenheter och bekymmer för föräldrar och målsmän saknaden af ett sådant läroverk medförer, är äfven lika synbart för hvar och en. Ortens innevånare, som allt mer och mer inse vigten för landets framtid af denna angelägenhet, hafva dels redan gjort och dels förbundit sig att härför göra icke obetydliga uppoffringar; sålunda har Luleå stad, under förhoppning om läroverkets

utvidgning, byggt ett nytt rymligt läroverkshus af sten, som kostat staden omkring 40,000 R:dr, utan annat bidrag än 3,000 R:dr från stiftets byggnadsfond. Likaledes har länets landsting förbundet sig att, om läroverkets utvidgning icke med andra vilkor kan erhållas, för en tid af högst fem år bekosta aflöningen till en lektor. Då härtill kommer att Norrbottens län, — som till sin vidd utgör omkring en fjerdedel af hela rikets areal, och der afståndet till andra läns läroverk är störst, — är det enda län som icke inom sig eger ett fullständigt högre elementarläroverk, vill det synas som detta län alltför länge fått vänta på en för ortens framtid onekligen mäktigt inverkan de förbättring i undervisningsanstalterna, hvilken redan för länge sedan tillgodokommit alla andra län i riket.

Med anledning här af får jag vördsamt anhålla, att Riksdagen ville för utvidgning af Luleå nu endast på real-linien fullständiga läroverk till ett, från och med nästa läseårs början, fullständigt högre elementarläroverk, anslå aflöning till det antal lärare som härför anses nödigt, och som enligt lärarekollegii uppgift är tvenne lektorer, med skyldighet för landstinget att bekosta aflöning för en lektor, intill dess denna Riksdags statsreglering tager sin början.

Eller, om detta icke kan bifallas, att Riksdagen ville för utveckling af Luleå nu endast på reallinien fullständiga läroverk till ett, från och med nästa års början, fullständigt högre elementarläroverk, anslå aflöning till det antal lärare som härför anses nödigt, och som enligt lärarekollegii uppgift är tvenne lektorer, hvar af aflöningen till en lektor utgår från och med 1871, och aflöningen för den andra sednast från och med 1875, med skyldighet för landstinget att bekosta aflöning till en lektor till och med 1874.

Om remiss till Stats-Utskottet får jag vördsamt anhålla.

Stockholm den 29 Januari 1870.

S. P. Bergman.